

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ І ГРОМАД В УМОВАХ ШВИДКИХ ЗМІН

Тетью А.П., аспірант

Калін Д.О., аспірант

Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса

Теоретичне обґрунтування визначення поняття «Інституціональне забезпечення економічного розвитку регіону і громад» – система взаємопов'язаних норм, правил, традицій, організацій, регуляторних установ, визначених формально-законодавчо або за допомогою неформальних суспільних норм та правил, формування та функціонування яких здійснюється на міжнародному, загальнодержавному, регіональному або локальному рівнях, та які визначають умови господарювання і соціально-економічного розвитку на даній території.

В Україні інституціональне забезпечення економічного розвитку територіальних громад та регіонів є недостатньо врегульованим, потребує негайних змін структури влади, вжиття фактичних дій для стимулювання розвитку країни, належного реагування на поточні виклики, що вимагають законодавчих дій.

Стан інституціонального забезпечення економічного розвитку територіальних громад характеризується незавершеністю. Недосконалістю та наявністю безлічі пасток, які знижують ступінь мотивації частини населених пунктів щодо активної участі в реформі та провадження заходів щодо розвитку економічних систем на базовому рівні, участі в проєктах співробітництва задля отримання додаткового фінансування від уряду або від структур Європейського Союзу на провадження заходів щодо покращення рівня економічного розвитку.

До негативних наслідків децентралізації відносять: розшарування суспільства за рівнем доходів, зменшення кількості жителів та економічний занепад сільських територій, низький рівень розвитку підприємництва малого бізнесу на сільських територіях, наявність некваліфікованих органів влади базового рівня, що заважає їм скористатися новими можливостями та перевагами адміністрування.

Жодна з областей України не має повністю високого ступеня сприятливості інституціонального забезпечення.

В результаті проведених розрахунків за методикою оцінки стану інституціонального забезпечення економічного розвитку територіальних громад Одеської області доведено, що підвищення економічної спроможності територіальних громад є необхідним в аспекті успішної реалізації реформ місцевого самоврядування, децентралізації та адміністративно-територіального устрою, а формою організації економічно ефективного розвитку регіонів, здатного стимулювати розвиток території разом з її адміністративними, соціальними, управлінськими та іншими

складовими є створення територіально - господарських систем, в яких на основі раціонального використання локальних ресурсів та ефективного включення до зовнішніх процесів економічного обміну, формування мережі горизонтальних зв'язків внутрішньо регіональної та міжрегіональної взаємодії, відбувається становлення спроможних, стійких економічних систем.

Основні напрямки покращення стану інституціонального забезпечення економічного розвитку територіальних громад: забезпечення збалансованості розвитку окремих видів економічної діяльності та промисловості, сприяння зменшенню дивергенцій в різних складових економічного розвитку територіальних громад, удосконалення розвиненої системи господарювання, збільшення кількості міжрегіональних угод, горизонтальних зв'язків, забезпечення сталого економічного розвитку територіальних громад, модифікація територіальної структури органів місцевого самоврядування зі встановленням чіткого розподілу повноважень між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Основні напрями дії механізмів вдосконалення інституціонального забезпечення економічного розвитку територіальних громад та регіонів в умовах децентралізації: формування економічного базису для розвитку регіонів, підтримка поточного економічного зростання та підтримка співробітництва і формування ланцюгів господарських зв'язків як заходу реалізації можливостей та передумов для розвитку регіонів в умовах децентралізації; забезпечення фінансово-бюджетної спроможності територіальних громад і регіонів; активізація використання інструментів фондової фінансової підтримки для підвищення економічного розвитку територіальних громад та регіонів; активізація використання інструментів фондової фінансової підтримки для підвищення економічного розвитку територіальних громад та регіонів; доповнення загальних рамкових умов процесу проведення децентралізації в Україні конкретними методичними інструментами; забезпечення ефективного розподілу повноважень між рівнями державного управління щодо економічного розвитку регіонів (районів, громад базового рівня)

Запропоновано механізми покращення інституціонального забезпечення економічного розвитку регіонів, зокрема: шляхом формування системи інструментів фондової фінансової підтримки інвестиційного розвитку господарських систем громад з використанням ресурсів Державного фонду регіонального розвитку; організаційно-економічного та інформаційно-методичного забезпечення реалізації пріоритетних для громад проєктів на основі підтримки розвитку традиційної та смарт-спеціалізації.

Визначення фінансової спроможності економічного розвитку територіальних громад та регіонів в умовах децентралізації є досить

актуальним в процесі здійснення адміністративно-територіальної організації влади. Здійснено узагальнення методичних підходів до оцінки економічного розвитку територіальних громад та регіонів в умовах децентралізації.

Виходячи з результатів діяльності регіонів, можливо вносити зміни до стратегій розвитку для забезпечення фінансової спроможності територіальних громад.

Література

5. Чуницька І.І. Місце і роль інституціонального інструментарію в інфраструктурному забезпеченні та розвитку фінансового ринку. Науково-практичний журнал Економіка і держава. 2017. №7. С.65-69.

6. Черкова М.Ю. Теоретична інтерпретація процесу інституціоналізації та його основні етапи. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/.pdf>.

7. Арафтеній А.М. Проблема інституціонального забезпечення економічного розвитку територіальних громад. Збірник наукових праць Економічні інновації. Одеса, 2017. №63. С.18-22

8. Лайко О.І., Чабаров В.О., Арафтеній А.М. Інституціональні чинники стимулювання інвестиційної діяльності в національній економіці в умовах децентралізації. Збірник наукових праць Економічні інновації. Одеса, 2018. №65. С.80-87.

159. Брюшкова Н.О., Шпак В.В. ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	547
160. Добрянська Н.А., Курченко Д.С. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ.....	550
161. Колеснікова К.С. ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ В ЕЛЕКТРОННИЙ ФОРМАТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ.....	553
162. Молодід А.Ю. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ: ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСОКНАЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	557
163. Мужайло В.Д., Мужайло С.В., Щербак А.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	562
164. Науменко Ю.В., Черкасов Д.Ф. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	567
165. Ніколюк О.В. СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ ГРОМАД.....	570
166. Пурицхванідзе О.В. ПРОПАГАНДА ЯК КОМУНІКАТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	573
167. Мануїлова К.В., Гойман Т.А., Ізотова М.С. ПРОБЛЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ.....	576
168. Чумакова Г.В. ЦИФРОВА АДЖЕНДА УКРАЇНИ: КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ ТА ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ	581
169. Тетью А.П., Калін Д.О. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ І ГРОМАД В УМОВАХ ШВИДКИХ ЗМІН.....	583
170. Ботіка Т.С., Соловей А.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ОРІЄНТИРІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	586
171. Мельник Ю. М., Тодорова С. М., Шевченко Г.А. ЗНАЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	589